

پوشش های کتاب خوانی نیازمند تداوم و توسعه

کتاب به عنوان یک کالای فرهنگی هنوز در سبد خانوارهای ایرانی جای مناسبی ندارد و برخی از خانواده‌ها به دلایل گوناگون اهمیت و ارزش جایگاه کتاب و کتاب‌خوانی در میان اعضای خانواده را نادیده می‌گیرند.

بنابراین، فرهنگ مطالعه در جامعه تا حدود زیادی کم‌رنگ شده و کارشناسان امور فرهنگی و اجتماعی از این مسئله به عنوان زنگ خطری یاد می‌کنند که اگر تداوم یابد می‌تواند ارکان جامعه را با چالش‌های جدی مواجه کند. در این بین، برخی مراکز و نهادهای فرهنگی برای فرهنگ‌سازی در این زمینه و توسعه فرهنگ کتاب‌خوانی در میان قشرهای مختلف جامعه، حرکت‌های فرهنگی متعددی را در دستور کار خود قرار داده‌اند که یکی از آن‌ها، راه‌اندازی پوشش‌های کتاب‌خوانی در مناسبت‌های مختلف است.

این پوشش‌ها اغلب جنبه فرهنگی و تشویقی دارند و از اقشار مختلف جامعه می‌خواهند در کنار کار و فعالیت‌های روزمره، فرصتی هم به کتاب و کتاب‌خوانی اختصاص دهند. از جمله شاخص‌ترین و فراگیرترین پوشش‌های کتاب‌خوانی که در سطح ملی برگزار می‌شود و از عموم هموطنان می‌خواهد کتاب و کتاب‌خوانی را جدی بگیرند و بخشی از وقت خود را به این مسئله اختصاص دهند، پوشش «کتاب‌خوانی ملی» است که سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران هر سال در هفته کتاب با هدف گسترش فرهنگ مطالعه راه‌اندازی می‌کند و در مدت زمان اجرای آن معمولاً تبلیغات گسترده‌ای در این زمینه انجام می‌شود و در مجموع، اوج فعالیت این پوشش در همان زمان اجرای پوشش است.

سایر پوشش‌های کتاب‌خوانی هم شرایط مشابه دارند و حتی محدودتر از پوشش کتاب‌خوانی ملی برگزار می‌شوند. برخی از آن‌ها به موضوع خاص یا شهر و حتی قشر خاصی از مردم خلاصه می‌شود.

مانند «پوشش کتاب‌خوانی تابستانی شهر تهران» که با هدف عضو کردن کودکان و نوجوانان در کتابخانه‌های عمومی شهر تهران راه‌اندازی می‌شود یا «پوشش کتاب‌خوانی روشنا» که مضمون محور است و در روزهای خاصی از سال با انتخاب یک کتاب ویژه راه‌اندازی می‌شود.

تازه‌ترین پوشش کتاب‌خوانی هم که در هفته‌های اخیر راه‌اندازی و مورد توجه قشرهای مختلف قرار گرفت، پوشش کتاب‌خوانی ۲۰۲۰ بود که از سوی سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران راه‌اندازی شد و در آن از خانواده‌ها دعوت شد هر شب رأس ساعت ۲۰ به مدت ۲۰ دقیقه مطالعه کنند.

این پوشش نسبتاً گسترده برگزار شد و مسئولان برگزاری آن اعلام کردند پوشش ۲۰۲۰ تا نوجه به دغدغه جدی و مستمر مقام معظم رهبری درباره کتاب و کتاب‌خوانی و با هدف افزایش سرانه مطالعه شهروندان در تهران طراحی شد و در اجرای آن از ظرفیت رسانه ملی، وزارت آموزش و پرورش، سازمان تبلیغات اسلامی، فضاهای تبلیغاتی سطح شهر و همچنین ظرفیت قابل توجه فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی استفاده شد.

هر چند این پوشش کتاب‌خوانی نسبت به سایر حرکت‌های مشابه از گستردگی بیشتری برخوردار بود اما از نظر زمانی و مقطعی بودن، سرنوشتی مشابه بقیه فعالیت‌های همسو پیدا می‌کند و نمی‌توان به تداوم و استمرار آن در زمان‌های طولانی امیدوار بود. بنابراین، یکی از شرایط و لازمه‌های اثرگذاری این نوع فعالیت‌های فرهنگی و ترویجی، تداوم و استمرار آن در مقاطع و زمان‌های طولانی است تا اثرگذاری لازم بر جامعه هدف را داشته باشد. تازمانی که این نوع پوشش‌های کتاب‌خوانی در مقاطع زمانی اغلب کوتاه برگزار و پس از آن از سوی دست‌اندرکاران پوشش و همچنین مخاطبان و کتابخوان‌ها فراموش شود نمی‌توان به اثربخشی آن امید چندانی داشت.

به نظر می‌رسد با راه‌اندازی دبیرخانه دائمی برای انواع پوشش‌های کتاب‌خوانی و فعالیت آن‌ها در طول سال، می‌توان به نتیجه‌بخش بودن این نوع حرکت‌های فرهنگی و تشویقی در راستای توسعه فرهنگ کتاب و کتاب‌خوانی در جامعه امیدوار بود.

هنرهای تجسمی

یک اثر عکاسی از «زهرا عطاربائی» عکاس خردسال ایرانی با عنوان «لبخند» به عنوان تنها نماینده جمهوری اسلامی ایران در سطح کودکان زیر ۱۲ سال مورد پذیرش گروه داوران مسابقه عکاسی در آلمان قرار گرفت و از میان ۱۴ هزار و ۸۵۳ عکس دریافتی، از هزار و ۱۰۳ عکاس کشورهای جهان به نمایشگاه راه یافت .

زهرا عطاربائی، متولد دی ماه ۱۳۹۱ که در این مسابقه سومین حضور جهانی خود را تجربه می‌کند پیش از این در دو مسابقه عکاسی دیگر در آلمان به عنوان تنها نماینده ایران در بخش کودکان، موفقیت خود را رقم زده بود .

این رقابت بین‌المللی که از معتبرترین مسابقات در سطح اروپا و جهان است، توسط انجمن عکاسی آلمانDVF ، انجمن عکاسی اندونزی I.F.C، انجمن عکاسی آفریقای جنوبی SSA و با نظارت انجمن عکاسی آمریکاPSA و تحت امتیاز رسمی فدراسیون جهانی عکاسی FIAP برگزار می‌شود .

گفت‌وگو با کلر ژوبرت فرانسوی به انگیزه برگزاری پویش کتاب‌خوانی «مسابقه کوفته‌پزی» بر اساس مجموعه داستانی از این نویسنده

کتاب‌ها برای خوانده‌شدن باید دست به دست بچرخند

مسابقه کتاب‌خوانی «کوفته‌پزی» از ۲۰ آذر آغاز شده و تا ۲۰ دی ماه ادامه خواهد داشت. علاقه‌مندان می‌توانند کتاب و پرسش‌های مسابقه را از فروشگاه‌های کتاب انتشارات آستان قدس رضوی و سایر کتاب‌فروشی‌های سراسر کشور و سایت www.behnashr.com تهیه یا برای تهیه کتاب عدد ۴ را به ۱۵۰۰۰۰۱۰۰۰ پیامک کنند.

بعد براساس هر کدام از این مفاهیم، یک داستان تخیلی نوشتنم و تلاش کردم از طریق خلق یک موقعیت چالشی و عملکرد شخصیت‌ها، مفهوم مورد نظر را برای بچه‌ها ملموس کنم.

به نظر شما آیا پوشش‌های مطالعاتی به روند کتابخوان کردن کودکان کمک می‌کند؟ متأسفانه مروج کتاب‌خوانی نیستم تا بتوانم به درستی و مستند به این پرسش پاسخ بدهم. ولی یقین دارم که این پوشش‌ها تأثیر مثبتی دارند و بدون تردید سمت و سوی زندگی تعدادی از کودکان را تغییر می‌دهند به خصوص در مناطق محروم.

بیشتر بچه‌ها برای کتابخوان شدن و دستیابی به لذت مطالعه نیاز به همراهی دارند. در ضمن باید دسترسی به کتاب‌های خوب داشته باشند و تا جایی که در فضای مجازی دیدم و شنیدم، حرکت‌های چشمگیری در این دو زمینه انجام شده و می‌شود. بنابراین مجموعه این طور نام‌گذاری شد: «مسابقه کوفته‌پزی و هفت داستان دیگر» دوستان به‌نشر برای مسابقه کتاب‌خوانی ترکیبی طنزگونه ایجاد کردند.

این مجموعه دارای چه ویژگی‌هایی برای کودکان است؟

هر کدام از این داستان‌ها را براساس یکی از مفاهیم قرآنی نوشته‌ام. اول ترجمه قرآن را مرور کردم و تعدادی آیات را انتخاب کردم؛ آیاتی که فکر کردم برای کودکان مناسب باشند، یعنی قابل درک و کاربردی؛ مانند صداقت، کنار آمدن با دیگران، پرهیز از قضاوت عجولانه و ایجاد صلح و آشتی.

موضوع کتاب‌های خود را چگونه انتخاب می‌کنید؟ چقدر در انتخاب موضوع داستان باز بوده به ویژه در انتخاب موضوعات قرآنی؟ برای انتخاب موضوع داستان، مانند خیلی از نویسندگان داستان کودک، سه نوع تجربه دارم: یکی اینکه موضوعی را به دلخواه انتخاب کنم و بر اساس آن داستان

برش

به گمانم یکی از مهم‌ترین اقدام‌های ترویج کتاب‌خوانی، رساندن کتاب‌های مناسب و متناسب به دست مخاطبان است. قطعاً تعدادی از مردم که به نظرم کم نیستند کتاب نمی‌خوانند چون کتاب مناسب موضوع کلی مشخص ندارند یا هنوز لذت مطالعه را نچشیده‌اند. بسیاری از کودکان هم دسترسی به کتاب‌های غیردرسی ندارند

بنویسم و بعد اگر آن را قابل چاپ دانستم، به فکر پیدا کردن ناشر بقیتم. دوم اینکه از طرف ناشر یا مؤسسه‌ای، یک قالب یا موضوع کلی پیشنهاد شود و سوم اینکه یک موضوع کاملاً مشخص تعیین شود. چنین مواردی هم دست نویسنده را می‌بندند، هم خلاقیتش را تحریک و متمرکز می‌کنند. به هر حال هر سه تجربه سازنده‌اند و می‌توانند سرچشمه داستان‌های خوبی باشند.در مورد داستان‌های قرآنی این مجموعه، فقط قالب و موضوع کلی پیشنهاد شد: یعنی تخیلی بودن داستانشا و مبتنی بودن بر مفاهیم قرآنی مناسب برای کودکان. اما برای تعیین موضوع و مضمون هر داستان کاملاً آزاد بودم.

قرآن چقدر برای شما به عنوان یک منبع، الهام‌بخش بوده است و برداشت‌های دیگران را از موضوعات قرآنی چگونه می‌بینید؟

گفت‌وگو با کلر ژوبرت فرانسوی به انگیزه برگزاری پویش کتاب‌خوانی «مسابقه کوفته‌پزی» بر اساس مجموعه داستانی از این نویسنده

زندگی در دو کشور ایران و فرانسه چه تجربه‌های زیستنی برای شما به ارمغان آورده و چقدر از این تجربه‌ها در نوشتن داستان‌هایتان استفاده می‌کنید؟ به طور کلی تجربه زیستن هم‌زمان با دو فرهنگ برای من، تجربه بسیار غنی و پرباری بوده و هست. در کنار آن، تجربه رسیدن به اسلام با عبور از مسیحیت به من کمک می‌کند تا گاهی به نکاتی دقت کنم که شاید برای بعضی افراد دیگر کمتر مورد توجه باشد.

چه پیشنهادی برای کتابخوان کردن مردم به ویژه کودکان دارید؟ به گمانم یکی از مهم‌ترین اقدام‌ها در این زمینه، رساندن کتاب‌های مناسب و متناسب به دست مخاطبان است. قطعاً تعدادی از مردم که به نظرم کم نیستند کتاب نمی‌خوانند چون کتاب مناسب در اختیار ندارند یا هنوز لذت مطالعه را نچشیده‌اند. بسیاری از کودکان دسترسی به کتاب‌های غیردرسی ندارند.

در فرانسه نیز روی آثار مذهبی و آشنایی کودکان با آن در قالب داستان تأکید دارند؟ فرانسه یک کشور لائیک و سکولار افراطی است و از هر طرف تلاش می‌شود تا دین از فضای اجتماعی محو شود. با این حساب، ناشران عمومی اغلب اقدام به چاپ آثار دینی نمی‌کنند و ناشران دینی، چه یهودی چه مسیحی چه مسلمان، ناشران خاصی‌اند. بنابراین تعداد کتاب‌های داستان دینی برای کودکان نسبت به کل داستان‌های چاپ شده خیلی کم‌ترند و مختص تعدادی ناشر. اما در محدوده فعالیت‌های این ناشران، چنین تأکیدی به خوبی دیده می‌شود.

نویسنده‌گی برای کودک در ایران و فرانسه چه تفاوت‌هایی دارد؟

ادبیات کودک مخاطب‌محور است و مخاطبان آن در ایران و فرانسه، هم وجوه اشتراک دارند، هم وجوه اختلاف. دلیل اصلی اینکه من در حال حاضر بیشتر به زبان فارسی داستان می‌نویسم تا زبان فرانسه، شناخت بیشتر و بهتری است که به بچه‌های ایرانی امروز دارم.

اما در حیطه داستان دینی، یکی از تفاوت‌ها این است که ناشران مسلمان

شعر کودک و نوجوان و درباره شعر (پژوهش‌های حوزه شعر) مورد ارزیابی قرار می‌گیرند.برگزیدگان این رویداد ادبی، زمستان امسال در آیین پایانی معرفی خواهند شد و به برگزیدگان، علاوه بر جایزه نقدی، لوح یادبود و نشان جشنواره شعر فجر اهدا خواهد شد.

احمد نادمی و حمیدرضا شکارسری را به عنوان اعضای هیئت علمی پانزدهمین جشنواره بین‌المللی شعر فجر منصوب کرد.پیش‌تر، مریم جلالی و مصطفی راضی جلالی در احکام جداگانه‌ای از سوی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان دبیران علمی و اجرایی این دوره از

انتصاب دبیران و اعضای هیئت علمی جشنواره شعر فجر

احمد نادمی و حمیدرضا شکارسری را به عنوان اعضای هیئت علمی پانزدهمین جشنواره بین‌المللی شعر فجر منصوب کرد.پیش‌تر، مریم جلالی و مصطفی راضی جلالی در احکام جداگانه‌ای از سوی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان دبیران علمی و اجرایی این دوره از

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در احکامی، اعضای هیئت علمی پانزدهمین جشنواره شعر فجر را منصوب کرد.سیدعباس صالحی در احکام جداگانه‌ای مریم جلالی، افشین علاء، محمدکاظم کاظمی، قربان ولیئی، جعفر ابراهیمی(شاهد)، محمود اکرامی‌فر، زکریا اخلاقی،

یک ناشر در گفت‌وگو با قدس آنلاین:

ناچاریم خودمان را با شرایط جدید وفق دهیم

باید راضی باشیم. وی درباره حضور در نمایشگاه گفت: امسال حتماً در نمایشگاه مجازی شرکت می‌کنیم و با توجه به اینکه جزو ناشران پرکتاب و پرتیراژ هستیم در همین شرایط هم سعیمان بر آن است که آرام آرام به حرکتمان ادامه دهیم.

آینده نمایشگاه کتاب در فضای مجازی

این ناشر پیشکشوت درباره آینده پیش روی صنعت نشر و کتاب و آمیخته شدن آن با فضای مجازی و بهره‌گیری از فرصت‌ها و ظرفیت‌های آن گفت: بدون تردید باید این طور باشد. ما باید به آن سمت حرکت کنیم. برگزاری مجازی نمایشگاه امسال و با توجه به شرایط پیش آمده می‌تواند زمینه و مقدمه‌ای برای ورود به فضای مجازی و زمینه دادن این شیوه در سال‌های بعدی باشد.گفته رئیس دانا، البته هنوز نمی‌دانیم پس از کرونا چه اتفاقاتی قرار است رخ بدهد و می‌توانیم همچنان تجمعاتی که پیش از این داشتیم را داشته باشیم یا خیر. نمایشگاه تهران طی این سال‌ها بسیار بازخوردر خوبی داشته و صحبت از ۶-۷ میلیون بازدیدکننده در طول روزهای برپایی نمایشگاه است که به نظرم دیگر این اتفاق کمتر قابل تکرار است.

ناشران کتاب بخرند. این یک راه حلی بود که مطرح شد اما گویا مورد قبول واقع نشد و تصمیم بر آن است که نمایشگاه را در فضای مجازی برگزار کنند.

نمایشگاه کتاب تهران در خاور میانه بی‌نظیر بود

این مدیر باسابقه نشر ادامه داد: با این حال نمی‌دانم که آیا این شکل و شیوه برگزاری در فضای مجازی بازخورد خوبی خواهد داشت یا خیر. اما آن نمایشگاه عظیمی که در خاورمیانه بی‌نظیر بوده نمایشگاه کتاب تهران است و فکر نمی‌کنم در فضای مجازی بازخورد ۱۰۰درصدی هم داشته باشد که باز هم در این صورت

عکاس: محمد علی رضایی/آرشیو قدس

عکاس: محمد علی رضایی/آرشیو قدس

عکاس: محمد علی رضایی/آرشیو قدس

عکاس: محمد علی رضایی/آرشیو قدس